

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/31/2024
Identifikačné číslo spisu:	8321200383
Dátum vydania rozhodnutia:	16.10.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Martina Valentová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:8321200383.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne V. V., narodenej XX. D. XXXX, C., Z. XXXX/XX, právne zastúpenej JUDr. Igorom Šafrankom - advokátom, Svidník, Sovietskych hrdinov 66, proti žalovanej KRUK Česká a Slovenská republika, s.r.o., IČO: 24785199, Hradec Králové, ul. Československé armády č. 954/7, Česká republika, právne zastúpenej ŠMÍDA advokátní kancelář s.r.o., organizačná zložka, Poprad, Námestie sv. Egídia 42/97, IČO: 47 255 773, o primerané finančné zadost'učinenie vo výške 10.885,47 eura, vedenom na Okresnom súde Humenné pod č. k. 21Csp/15/2021-196, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 13. septembra 2023 č. k. 7CoCsp/1/2023 - 352, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobkyňa má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Humenné (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 21. júna 2022 č. k. 21Csp/15/2021 - 196 v spojení s opravným uznesením č. k. 21Csp/15/2021 - 214 zo dňa 26. júla 2022 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 6.000 eur a to v lehote do 3 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku (výrok I.), v prevyšujúcej časti žalobu zamietol (výrok II.), žalobkyni priznal voči žalovanej nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu z prisúdenej sumy (výrok III.) a žalovanej uložil povinnosť zaplatiť na účet Okresného súdu Humenné súdny poplatok vo výške 6% z priznanej sumy a to v lehote do 3 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku (výrok IV.).

1.1. Súd prvej inštancie v odôvodnení uviedol, že vykonaným dokazovaním mal za preukázané, že z rozsudku Okresného súdu Humenné zo dňa 03. septembra 2020 sp. zn. 11Csp/108/2019 bolo zistené, že žaloba žalovanej voči žalobkyni o zaplatenie sumy 21.770,95 eura s príslušenstvom bola zamietnutá. Uzatvorená zmluva o spotrebiteľskom poistnom OTP refinanc expres na úver vo výške 23.840 eur bola považovaná za bezúročnú a bez poplatkov, nakoľko nespĺňala náležitosti podľa zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o spotrebiteľských úveroch“) a z dôvodu nesplnenia podmienok na

postúpenie pohľadávky. V danom prípade došlo k priamemu porušeniu spotrebiteľského práva žalobkyne v jej neprospech. Toto porušenie spotrebiteľského práva spôsobil úmyselne žalovaná, pričom porušenie noriem spotrebiteľského práva môže nastať nielen uzavretím zmluvy o spotrebiteľskom úvere v rozpore so zákonom o spotrebiteľských úveroch a § 52 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len „Občiansky zákonník“) o spotrebiteľských zmluvách, ale aj inými právnymi postupmi, ktoré znevýhodňujú spotrebiteľa. Súd prvej inštancie dodal, že primerané finančné zadost'účinenie má viacero funkcií, predovšetkým je to sankčná funkcia, uhradzovacia a preventívna. Súd prvej inštancie konštatoval, že z jeho činnosti mu je známe, že žalovaná takto postupovala nie len v tomto jednom prípade, ale išlo o množstvo takýchto zmlúv, ku ktorým boli uzatvárané dohody o zrážkach zo mzdy a teda vedome porušovala právne normy spotrebiteľského práva v neprospech spotrebiteľa, čím spôsobila nerovnováhu v právach a povinnostiach. Výška priznaného finančného zadost'účinenia v sume 6.000 eur je podľa súdu prvej inštancie primeraná, nakoľko žalovaná sa snažila v pôvodnom konaní získať od žalobkyne sumu 21.770,95 Eur, na ktorú právo nemala. V prevyšujúcej časti súd prvej inštancie žalobu zamietol.

1.2. Súd prvej inštancie pripomenul, že žalovaná ako podnikateľ je povinná postupovať s odbornou starostlivosťou, a to predovšetkým vo vzťahu k spotrebiteľom, je povinná uzatvárať zmluvy o spotrebiteľských úveroch a pôžičkách v súlade s právnymi normami spotrebiteľského práva, tak aby nespôsobovala škodu a pochybenia v neprospech spotrebiteľa, čo však v tomto prípade bolo zo strany žalovanej jednoznačne porušené a, že v predchádzajúcom konaní bolo preukázané, že porušila právne normy spotrebiteľského práva, a to vedome, opakovane v bližšie neurčených počtoch prípadov.

1.3. O nároku na náhradu trov konania súd prvej inštancie rozhodol podľa § 262 a § 255 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) tak, že úspešnej žalobkyni priznal nárok na náhradu trov konania voči žalovanej v celom rozsahu z prisúdenej sumy.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 13. septembra 2023 č. k. 7CoCsp/1/2023 - 352 rozsudok súdu prvej inštancie v spojení s opravným uznesením č. k. 21Csp/15/2021 - 214 zo dňa 26. júla 2022, s výnimkou výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti, potvrdil (výrok I.) a žalobkyni priznal náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % (výrok II.).

2.1. K námietkam žalovanej o porušení jej práv na spravodlivé súdne konanie odvolací súd uviedol, že s týmito nie je možné sa stotožniť. K uvedenému odvolací súd uviedol, že pod porušením práva na spravodlivý proces treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci najmä v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré tak zároveň znamenajú aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva (napr. právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom odmietnutia spravodlivosti). V danej súvislosti poukázal odvolací súd na zjednocujúce stanovisko R 2/2016, publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky, ktorého právna veta znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b) O.s.p. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f) O.s.p.“. Odvolací súd uviedol, že stanovisko je potrebné považovať za plne opodstatnené aj v preskúmvanej veci a tiež, že obsah spisu nedáva žiadny podklad pre to, aby sa na daný prípad uplatnila druhá veta tohto stanoviska, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (v praxi ide o prípady napr. keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém, prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok justičný omyl). Odvolací súd tiež poznamenal, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky, ktoré strana sporu nastolila, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia postačuje na záver o tom, že v tomto ohľade je základné právo účastníka na

spravodlivý proces plne realizované. Odvolací súd konštatoval, že odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie obsahuje náležité vysvetlenie dôvodov, na ktorých súd prvej inštancie svoje rozhodnutie založil a daný postup bol v súlade s § 220 ods. 2 CSP.

2.2. V súvislosti s primeraným finančným zadost'učinením, ktoré žalovaná namietala, odvolací súd zdôraznil, že všeobecným právnym predpisom upravujúcim ochranu spotrebiteľa nie je Občiansky zákonník, ale zákon č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ochrane spotrebiteľa“). Vo vzťahu k tomuto právnemu predpisu aj Občiansky zákonník má povahu osobitného predpisu a vo svojich ustanoveniach len dopĺňa všeobecnú úpravu danú zákonom o ochrane spotrebiteľa o ďalšie osobitné ustanovenia zamerané na ochranu spotrebiteľov. Je to zrejmé z § 3 ods. 3 zákona o ochrane spotrebiteľa, podľa ktorého každý spotrebiteľ má právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách, pričom v poznámke k tomuto ustanoveniu je daný odkaz na § 52 až § 54 Občianskeho zákonníka. V prípade porušenia práva alebo povinnosti ustanovenej zákonom o ochrane spotrebiteľa a osobitnými predpismi, medzi ktoré sa zaraďuje i Občiansky zákonník, vzniká spotrebiteľovi právo na primerané finančné zadost'učinenie. Toto právo vyplýva z § 3 ods. 5 zákona o ochrane spotrebiteľa, podľa ktorého proti porušeniu práv a povinností ustanovených zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa sa môže spotrebiteľ proti porušiteľovi na súde domáhať ochrany svojho práva. Združenie sa môže na súde proti porušiteľovi domáhať, aby sa porušiteľ zdržal protiprávneho konania a aby odstránil protiprávny stav, a to aj vtedy, ak takéto konanie porušiteľa poškodzuje záujmy spotrebiteľov, ktoré nie sú len jednoduchým súhrnom záujmov jednotlivých spotrebiteľov poškodených porušením spotrebiteľských práv, ale ide o konanie porušiteľa uplatňované voči všetkým spotrebiteľom. Spotrebiteľ, ktorý na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinností ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadost'učinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinností ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá. Predpokladom pre uplatnenie práva na primerané finančné zadost'učinenie je úspešne uplatnenie porušenia práva alebo povinností ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zo strany spotrebiteľa na súde. Zákon teda nevyžaduje pre vznik tohto práva, aby spotrebiteľovi bola privedená nejaká ujma. Postačuje ak k takémuto porušeniu práva alebo povinností dôjde. Pokiaľ ide o úspešné uplatnenie porušenia práva alebo povinností ako predpokladu pre priznanie práva na primerané finančné zadost'učinenie, tento je naplnený vtedy, ak si spotrebiteľ uplatní porušenie práva alebo povinností žalobou proti dodávateľovi, resp. v rámci svojej obrany proti dodávateľom uplatnenému nároku. Podmienka úspešného uplatnenia porušenia práva alebo povinností ustanovenej zákonom o ochrane spotrebiteľa a osobitnými predpismi, zakladajúca právo spotrebiteľa na primerané finančné zadost'učinenie, je naplnená nielen vtedy, ak súd vysloví porušenie práva alebo povinností ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi v akomkoľvek rozhodnutí v prospech spotrebiteľa, ale aj vtedy, ak tak urobí vo forme konštatovania porušenia len v odôvodnení rozhodnutia ako otázky predbežnej. Odvolací súd v tejto spojitosti poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 25. mája 2022 sp. zn. 3Cdo/31/2020, z ktorého vyplýva, že podmienka úspešného uplatnenia porušenia práva alebo povinností je dokonca daná i pri konštatovaní porušenia len v odôvodnení rozhodnutia ako otázky predbežnej. Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozsudku z 30. januára 2019 sp. zn. 6Cdo/127/2017 uviedol, že § 3 ods. 5 tretej vety zákona o ochrane spotrebiteľa má plniť jednak funkciu satisfakčnú a jednak funkciu sankčnú. Jeho cieľom je predovšetkým odradiť dodávateľov od protiprávneho konania voči spotrebiteľom. Možno ho však chápať aj ako prostriedok na vyvolanie aktivity spotrebiteľov domáhať sa ochrany svojich práv proti dodávateľom v prípadoch, kedy dodávatelia ich práva hrubým spôsobom porušujú. Účelom finančného zadost'učinenia je dovŕšiť ochranu porušeného práva spotrebiteľa ako slabšej strany v spotrebiteľských zmluvách spôsobom, ktorý práve z tohto dôvodu vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany. V ďalšom rozhodnutí sp. zn. 4Obdo/45/2012 z 24. júna 2013 Najvyšší súd Slovenskej republiky zaujal názor, že pri nejednoznačnom výklade akejkoľvek problematiky týkajúcej sa ochrany spotrebiteľa, je potrebné uprednostniť vždy ten výklad, ktorý sleduje záujem spotrebiteľa.

2.3. Ako odvolací súd uviedol, z § 3 ods. 5 zákona o ochrane spotrebiteľa nevyplýva, že spotrebiteľ musí uplatniť porušenie svojho práva len podaním žaloby a že uplatnením práva už nie je obrana spotrebiteľa ako žalovaného v súdnom spore. Pre vznik práva na primerané finančné zadost'učinenie v zmysle § 3 ods. 5 vety tretej zákona o ochrane spotrebiteľa sa úspech spotrebiteľa viaže na uplatnenie porušeného práva alebo povinnosti z tohto alebo osobitného zákona. Miera úspešnosti, či neúspešnosti

sporovej strany nie je pre vznik nároku rozhodujúca. Cieľom tohto ustanovenia je predovšetkým odradiť dodávateľov od protiprávneho konania voči spotrebiteľom. Nezáleží na tom, či aj spotrebiteľ prípadne porušil niektoré svoje povinnosti voči dodávateľovi a prípadne v akej miere sa tak stalo. Pre priznanie práva na zadosťučinenie spotrebiteľa, ktorý úspešne uplatnil na súde porušenie práva alebo povinnosti v zmysle § 3 ods. 5 tretia veta zákona o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov je rozhodujúcim kritériom primeranosť požadovaného zadosťučinenia. Odvolací súd dodal, že dôvodom zamietnutia žaloby vo veci sp. zn. 11Csp/108/2019 Okresným súdom Humenné bolo to, že právny predchodca žalovaného OTP Banka Slovensko, a.s., nepostupoval v súlade s § 92 ods. 8 Zákona o bankách, a preto postúpenie pohľadávky s poukazom na § 39 Občianskeho zákonníka nemožno považovať za platné. Odvolací súd doplnil, že aj keď zmluvu uzatváral so žalobkyňou právny predchodca žalovanej, bola to bez akýchkoľvek pochybností žalovaná, ktorá po neplatnom postúpení pohľadávky si v konaní vedenom pod sp. zn. 11Csp/108/2019 uplatnila plnenie, na ktoré mu zákonný nárok nevznikol, nakoľko na uplatnenie takéhoto nároku jej chýbala aktívna vecná legitimácia. Žalovaná teda vo vzťahu k žalobkyňi postupovala v rozpore so zákonom, ak si v inom konaní uplatňovala voči žalobkyňi plnenia, na ktoré jej nárok nevznikol. Takéto konanie žalovanej, ktoré mohlo mať za následok vznik bezdôvodného obohatenia na úkor žalobkyne, nemožno hodnotiť ako konanie v súlade s dobrými mravmi. Zákaz konať v rozpore s dobrými mravmi priamo vyplýva z § 4 ods. 8 zákona o ochrane spotrebiteľa. Pokiaľ ide o výšku finančného zadosťučinenia, odvolací súd uviedol, že tá závisí od úvahy súdu. Za primerané vzhľadom na všetky okolnosti prípadu odvolací súd označil finančné zadosťučinenie vo výške 6.000 eur, tak ako to určil súd prvej inštancie. Takto priznané finančné zadosťučinenie nepredstavuje ani jednu tretinu zo sumy, o ktorú sa žalovaná vo veci sp. zn. 11Csp/108/2019 chcela bezdôvodne obohatiť na úkor žalobkyne, od ktorej napriek neplatnému postúpeniu pohľadávky požadoval zaplatenie čiastky 21.770,95 eura s príslušenstvom. Podľa odvolacieho súdu ide o vyrovnanie ujmy žalobkyne, ktorá jej hrozila konaním žalovanej a o akúsi satisfakciu za stav, ktorý musela v dôsledku konania žalovanej trpieť a je aj sankciou postihujúcou žalovanú, ktorá závadne konala, ak si v inom konaní uplatňovala plnenia, na ktoré jej nárok nevznikol. Odvolací súd konštatoval, že vo veci sa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver. Vychádzajúc z uvedeného odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v spojení s opravným uznesením v jeho napadnutej časti ako vecne správny potvrdil.

2.4. O nároku na náhradu trov konania odvolací súd rozhodol v súlade s § 396 ods. 1 v spojení § 255 ods. 1 CSP tak, že úspešnej žalobkyňi priznal náhradu trov odvolacieho konania.

3. Žalovaná (ďalej aj ako „dovolateľka“) podala voči rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzovala z § 421 písm. b) CSP, keďže podľa jej názoru rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnych otázok, ktoré v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte neboli vyriešené.

3.1. V prvom rade dovolateľka sformulovala otázku v znení: „Možno postavenie spotrebiteľa v spore ako žalovaného, ktorý má v konaní prípadne čiastočný úspech vo všeobecnosti považovať za úspešné uplatnenie porušenia práva alebo povinnosti v zmysle tretej vety § 3 ods. 5 Zákona o ochrane spotrebiteľa?“. Dovolateľka má za to, že predmetná otázka bola odvolacím súdom, ktorý na ňu poskytol kladnú odpoveď, resp. zjavne vychádzal z kladnej odpovede na ňu, riešená nesprávne. Podľa mienky dovolateľky nie je možné pri štandardnom gramatickom a systematickom výklade prijať iný záver, než ten, že úspešným uplatnením práva v zmysle poslednej vety § 3 ods. 5 zákona o ochrane spotrebiteľa je len jeho uplatnenie prostredníctvom (vzájomnej) žaloby. Príslušnú právnu normu dovolateľka v dovolaní analyzuje tiež z hľadiska výkladu zohľadňujúceho účel právnej úpravy a z hľadiska historického vývoja príslušnej právnej úpravy.

3.2. Druhou v dovolaní nastolenou otázkou v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP bola otázka v znení: „Možno samotný, prípadne čiastočný úspech spotrebiteľa ako žalovaného považovať za úspešné uplatnenie porušenia práva alebo povinnosti v zmysle tretej vety § 3 ods. 5 Zákona o ochrane spotrebiteľa, ak procesnou obranou spotrebiteľa neboli uplatnené žiadne skutkové tvrdenia ani hmotnoprávne námietky, ktoré viedli k úspechu v konaní?“, ktorá otázka by sa podľa dovolateľky stala relevantnou, len ak by odpoveď na prvú otázku bola kladná. Podľa dovolateľky by otázka bola relevantná aj v prípade, ak by dovolací súd mal za to, že prvá otázka už bola v rozhodovacej praxi Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vyriešená, pretože je otázkou užšou a špecifickejšou, „rozmieňajúcou na

drobné" záver o všeobecnejšej prvej otázke. Druhá otázka by bola akademická a nadbytočná len vtedy, ak by vo vzťahu k prvej otázke platilo, že nielenže postavenie spotrebiteľa v spore ako žalovaného (vo všeobecnosti) možno považovať za úspešné uplatnenie porušenia práva alebo povinnosti v zmysle tretej vety § 3 ods. 5 Zákona o ochrane spotrebiteľa, ale že toto aj vždy je úspešným uplatnením, bez ohľadu na to, z akého dôvodu došlo čo i len k čiastočnému nepriznaniu nároku žalobcu - dodávateľa. Príslušná rozhodovacia prax najvyššieho súdu však takýto paušálny záver vylučuje a v prípade kladnej odpovede na prvú otázku sa tak vyžaduje aj odpoveď na druhú otázku. odvolací súd nesprávne právne posúdil otázku, či aj samotný, prípadne čiastočný, úspech spotrebiteľa ako žalovaného možno považovať za úspešné uplatnenie porušenia práva alebo povinnosti v zmysle tretej vety § 3 ods. 5 zákona o ochrane spotrebiteľa, ak procesnou obranou spotrebiteľa neboli uplatnené žiadne skutkové tvrdenia ani hmotnoprávne námietky, ktoré viedli k úspechu v konaní. Dovolateľka má za to, že odvolací súd svoje právne posúdenie založil na kladnej odpovedi na dotknutú otázku, s čím sa nestotožnila a v dovolaní predostiera v danej veci obsiahlu analýzu, v rámci ktorej na podporu svojich tvrdení poukazuje okrem iného aj na rozhodovaciu činnosť dovolacieho súdu (rozhodnutia sp. zn. 1Cdo/107/2021; 1Cdo/173/2022).

3.3. Treťou dovolateľkou sformulovanou otázkou v dovolaní bola otázka „Možno uplatnenie pohľadávky veriteľom v súdnom konaní, ak tento nemá aktívnu legitimáciu v dôsledku neplatného postúpenia pohľadávky pre jej nesprávne zosplatnenie postupcom (osobou odlišnou od veriteľa) považovať zo strany veriteľa za konanie v rozpore s dobrými mravmi v zmysle § 4 ods. 8 Zákona o ochrane spotrebiteľa?“ Ani v tomto prípade sa dovolateľka s kladnou odpoveďou odvolacieho súdu na danú otázku nestotožnila a uvádza rozsiahlu argumentáciu na podporu jej tvrdení, ktoré odôvodňujú na otázku zápornú (podľa dovolateľky správnu) odpoveď.

3.4. Štvrtá otázka, ktorú dovolateľka v dovolaní nastolila súvisela s právnou kvalifikáciou konania žalobkyne pri uplatnení práva na primerané finančné zadostučinenie, konkrétne išlo o otázku formulovanú v znení: „Možno uplatnenie práva na primerané finančné zadostučinenie spotrebiteľom podľa § 3 ods. 5 Zákona o ochrane spotrebiteľa, ak tento neuhradil ani len väčšiu časť istiny úveru, v súvislosti s ktorým malo dôjsť k porušeniu práva alebo povinnosti ustanovenej právnou úpravou na ochranu spotrebiteľa, považovať za výkon práva v rozpore s dobrými mravmi podľa § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka?“, rovnako ako aj pri tretej otázke, dovolateľka pripomenula, že podľa ustálenej rozhodovacej praxe a právnej doktríny sa súlad určitého konania s dobrými mravmi posudzuje v zásade ad hoc s prihliadnutím na konkrétne okolnosti daného prípadu. Rozhodnutie dovolacieho súdu o tejto otázke však bude mať podľa nej význam presahujúci toto konkrétne konanie, keďže bude, okrem iného, môcť slúžiť ako referencia pre druhoobdobné situácie. Aj vo vzťahu posúdenia dotknutej otázky odvolacím súdom mala dovolateľka za to, že odvolací súd túto otázku nesprávne právne posúdil, keď jej posúdenie založil na zápornej odpovedi.

3.5. V závere dovolateľka navrhla, aby dovolací súd zmenil rozsudok odvolacieho súdu tak, že žaloba sa zamietla, alternatívne, aby rozsudok odvolacieho súdu zrušil (a ak bude považovať za dôvodné, aby zrušil aj rozsudok súdu prvej inštancie) a vrátil vec na ďalšie konanie.

4. Žalobkyňa vo vyjadrení k dovolaniu uviedla, že dovolanie žalovanej považuje za neprípustné a nedôvodné. Podľa jej mienky sa odvolací súd dostatočne zaoberal všetkými právne významnými námietkami žalovanej v odvolacom konaní a svoje rozhodnutie logicky a vecne veľmi podrobne odôvodnil. Uviedla, že skutočnosť, že právne závery súdu nekorešpondujú s predstavami strany sporu ešte nezakladá arbitrárnosť a objektívnu nepresvedčivosť rozsudku. Žalobkyňa v súvislosti s nastolenými otázkami v dovolaní žalovanej uviedla, že dostatočnú odpoveď na predmetné otázky poskytuje množstvo rozhodnutí dovolacieho súdu, ktoré sa týmito otázkami už zaoberali a na ktoré napokon samotná žalovaná v dovolaní odkazuje. Zdôraznila tiež, že žalovaná v základnom konaní neprejavila žiadnu sebareflexiu, ale sa snažila využiť súdne konanie vo svoj prospech. Žalobkyňa dodala, že výsledok základného konania však dokazuje, že toto právo žalovanej súdiť sa, nemalo oporu v hmotnom práve a že žalovaná už má skúsenosti a vedomosti o nesprávnosti svojej argumentácie z iných obdobných súdnych konaní, v ktorých bola neúspešná. Vzhľadom na uvedené navrhla, aby dovolací súd dovolanie odmietol, alternatívne aby dovolací súd dovolanie ako nedôvodné zamietol.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej ako „dovolací súd“ alebo „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§

35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) uvádza nasledovné:

6. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

7. Ak by najvyšší súd bez ohľadu na prípadnú neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (porovnaj rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 172/03).

8. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

9. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

10. V zmysle § 432 ods. 1 CSP dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Podľa § 432 ods. 2 CSP sa dovolací dôvod vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

11. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

12. V danom prípade dovolateľka vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Podľa jej názoru rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

13. Z obsahu dovolania (§ 124 CSP) je zrejmé, ktoré otázky mala dovolateľka na mysli (bod 3.1. až 3.4.), ktoré - podľa jej názoru - v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte neboli vyriešené. Dovolací súd preto pristúpil k posúdeniu, či je opodstatnená argumentácia dovolateľky o nesprávnom právnom posúdení veci v právnych otázkach, ktoré v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte neboli vyriešené.

14. Dovolací súd zdôrazňuje, že dovolacími dôvodmi je viazaný (§ 440 CSP). Rovnako tak je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP).

15. Žalovaná podala dovolanie výlučne pre nesprávne právne posúdenie veci v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP, ktorému vecnému prejednávaniu ale bránila absencia jeho zhodného namietania i v

odvolacom konaní. I v danom prípade totiž platí, že dovolateľ môže urobiť spôsobilým predmetom dovolacieho konania len také námietky, ktoré už uplatnil v odvolacom konaní, pokiaľ tak s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu urobiť mohol, a tak poskytnúť príležitosť odvolaciemu súdu sa k nim vyjadriť.

16. Dovolateľka v odvolaní, pri namietaní nesprávneho právneho posúdenia argumentovala výlučne tým, že „(1) postavenie spotrebiteľa ako žalovaného v spore, ktorý je základom pre uplatnenie primeraného finančného zadosťučinenia („PFZ“) nepredstavuje „úspešné uplatnenie práva“ podľa § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa („ZoOS“), (2) žalovaného ako postupníka nemožno považovať za osobu, ktorá zodpovedá za údajné porušenie povinnosti podľa ZoOS a ďalšej úpravy v zmysle § 3 ods. 5 ZoOS, keďže ním je v konkrétnej veci zosplatnenie úveru v rozpore s podmienkami podľa zákona o bankách (za ktoré zodpovedá banka, postupca predmetnej pohľadávky, ako subjekt podliehajúci regulácii zákona o bankách)“, ktorú argumentáciu rozvinula.

17. Porovnávajúc odvoláciu a dovoláciu argumentáciu žalovanej musí dovolací súd jednoznačne konštatovať, že dovolateľkou nastolený právny problém v položených právnych otázkach (i) či samotný, prípadne čiastočný úspech spotrebiteľa ako žalovaného možno považovať za úspešné uplatnenie porušenia práva alebo povinnosti v zmysle tretej vety § 3 ods. 5 Zákona o ochrane spotrebiteľa, a ak áno, (ii) či je tomu tak aj v prípade, že procesnou obranou spotrebiteľa neboli uplatnené žiadne skutkové tvrdenia ani hmotnoprávne námietky, ktoré viedli k úspechu v konaní, a tiež (iii) či uplatnenie pohľadávky veriteľom v súdnom konaní, ak tento nemá aktívnu legitimáciu v dôsledku neplatného postúpenia pohľadávky pre jej nesprávne zosplatnenie postupcom (osobou odlišnou od veriteľa) možno považovať zo strany veriteľa za konanie v rozpore s dobrými mravmi v zmysle § 4 ods. 8 Zákona o ochrane spotrebiteľa, a (iv) či výkon práva spotrebiteľa, ktorý neuhradil ani len väčšiu časť istiny úveru, v súvislosti s ktorým malo dôjsť k porušeniu práva alebo povinnosti ustanovenej právnou úpravou na ochranu spotrebiteľa, možno považovať za výkon práva v rozpore s dobrými mravmi podľa § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka (bez hodnotenia kvality spôsobu a formy daných namietaní) predostrela až v dovolaní (namietania z odvolania - pozri bod 15. z kvantitatívneho a kvalitatívneho hľadiska nezodpovedajú tým z dovolania), čím žalovaná znemožnila odvolaciemu súdu sa k nim relevantne postaviť. I v danom prípade platí, že dovolateľ môže urobiť spôsobilým predmetom dovolacieho konania len také námietky, ktoré už uplatnil v základnom konaní, pokiaľ tak s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu urobiť mohol, a tak poskytnúť príležitosť odvolaciemu súdu sa k nim vyjadriť.

18. Dovolací súd zdôrazňuje, že z princípu racionálneho, efektívneho a inštančného súdneho konania o dovolaní vyplýva, že dovolateľ musí uplatniť celú argumentáciu, ktorú považuje za významnú, rovnako ako všetky dovolacie návrhy už v odvolacom konaní. Úlohou dovolacieho súdu je potom posúdiť, či tieto argumenty a návrhy odvolací súd riadne preskúmal a či k nim zaujal správny právny záver. Povedané inými slovami, nedávalo by žiaden rozumný zmysel, aby podstatné argumenty a návrhy, ktoré mohol (a mal) dovolateľ uplatniť už v predchádzajúcom odvolacom konaní, predkladal až dovolaciemu súdu. Takto by totiž nastala celkom absurdná situácia, kedy by najvyšší súd preskúmaval rozsudok odvolacieho súdu (teda jeho „zákonnú správnosť a spravodlivosť“), hoci by však tento odvolací súd nemal žiaden dôvod, pre ktorý by sa mohol (a mal) zaoberať určitou argumentáciou, ktorá mu nebola známa (zrejma), pretože ju dovolateľ nepoužil a „vyčkal“ by s ňou až na konanie pred dovolacím súdom. Inak povedané, dovolanie nemôže predstavovať nástroj na obchádzanie (hoci aj neúmyselné) povinnosti vyčerpania riadnych procesných prostriedkov na ochranu subjektívnych práv dovolateľa, a to nielen formálne, ale aj materiálne, dispozične, teda obsahovo vecne (argumentačne); hodnotové obmedzenie prípustnosti opravného prostriedku nepredstavuje odmietnutie spravodlivosti.

19. V tomto prípade ide totiž o kontradiktórne sporové konanie, v ktorom platí zásada, že práva patria bdelým (*vigilantibus iura scripta sunt*). Ak potom žalovaná dovolacie námietky, zakladajúce prípustnosť a dôvodnosť dovolania, neuplatnila v odvolacom konaní, nemôže ich dovolací súd posudzovať pre nedostatok svojej právomoci (§ 419 CSP a contrario).

20. V podstate obdobne postupuje vo svojej činnosti aj ústavný súd, z ktorého judikatúry vyplýva, že ak sťažovateľ v rámci ochrany svojich základných práv a slobôd uplatní v konaní pred ústavným súdom argumentáciu, ktorú mohol predniesť, ale nepredniesol v konaní pred všeobecnými súdmi, ústavný súd na jej posúdenie nemá právomoc a sťažnosť sťažovateľa odmietne (II. ÚS 70/2017).

21. Dovolací súd na tomto mieste považuje za potrebné tiež zdôrazniť, že dovolacie konanie má od účinnosti Civilného sporového poriadku povahu procesu rigoróznejšieho a odborne náročnejšieho typického v porovnaní s predchádzajúcou právnou úpravou. Spracovaniu dovolania a celkovej kvalite zastupovania dovolateľa musí advokát nevyhnutne venovať zvýšenú pozornosť. Z hľadiska posúdenia prípustnosti dovolania je teda podstatné správne vymedzenie dovolacích dôvodov spôsobom upraveným v zákone (§ 431 až § 435 CSP), a to v nadväznosti na konkrétne, dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu. Pokiaľ nie sú splnené procesné podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania, nemožno dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu podrobiť vecnému preskúmaniu v dovolacom konaní.

22. Najvyšší súd z uvedených dôvodov dovolanie žalovanej ako procesne neprípustné odmietol podľa § 447 písm. f) CSP, bez možnosti jeho vecného prejednania.

23. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

24. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.